

Carosus din Scythia Minor*, arhimandrit în Constantinopol și combatant la Sinodul IV ecumenic de la Calcedon – de la credință niceeană – la apărarea lui Eutihie, la condamnarea lui și la aderarea hotărârilor Sinodului din 451

Pr. conf. univ. dr. Marin Cojoc

Keywords: archimandrite Carosus, Council of Chalcedon, theopaschite formula, Eutychianism

Despre Carosus, arhimandrit din Constantinopol, se știe cu oarecare probabilitate că era din Scythia Minor, de la Tomis, în mod sigur se știe că fusese botezat în capitala Scythiei Minor, la Tomis, aşa cum declară el însuși în ședința a IV-a de la Calcedon din 17 octombrie 451 de către episcopul de aici, Theotim. El apoi a

* ACO II.1 pp. 458-460; Karl Joseph von HEFELE, Joseph HERGENRÖTHER, *Histoire des conciles d'après les documents originaux*, volume 3, partie 2, Letouzey, 1910, apare sub denumirea de „Carosus”. Cf MANSI, *Sacr. Conc. Collectio*, VI. VII; TILLEM, Mémoires, etc. XV; BRIGHT, *History of the Church (313-451)*. Cf Henry WACE, *Dictionary of Christian Biography and Literature*, p. 57 apare „Caroasus”; Alois GRILLMEIER, Theresia HAINTHALER, Pauline ALLEN, *Christ in christian tradition: From the Council of Chalcedon (451). From the Council of Chakedon (451) to Gregory the Great (590-604)*, vol. II, München, 1995, pp. 39-40 apare tot sub denumirea de „Carosus”. Cf Pierre-Thomas CAMELOT, *Les conciles d'Éphèse et de Chalcédoine: 431 et 451*, Fayard, Paris, 2006, 257 pp., apare „Carosus”. În lucrarea *A Tale of Two Synods: The archimandrite Barsumas at Ephesus in 449 and at Chalcedon in 451*; în *Journal of Eastern Christian Studies* 66 (2014), pp. 37-61 apare tot sub numirea de „Carosus”. În lucrarea *The Ecclesiastical History from A.D. 400 to 456: Tr. with Notes*, vol. 2, apare tot sub denumirea de „Carosus”. În Henry WACE, William COLEMAN PIERCY (eds), *Dictionary of Christian Biography and Literature to the End of the Sixth Century*, apare, de asemenea, sub denumirea de „Carosus”. A se vedea despre Carosus și lucrarea: *Leo the Great, Gregory the Great* de Philip SCHAFF, Michigan, 2004, în epistolele 136, 141, 142. Alte comentarii și analize asupra lui Carosus în *The acts of the Council of Chalcedon* (traduits, introduits et adnotés par Richard Price et Michael Gaddis), Liverpool University Press, Liverpool, 2005; 3 volume: vol. 1: *General introduction; documents before the Council; Session I, XVI*, 365 pp.; vol. 2: *Sessions II-X; Session on Carosus and Dorotheus; Session on Photius and Eustathius; Session on Domnus*, X, 312 pp.; vol. 3: *Sessions XI-XVI; documents after the Council; appendices; glossary; bibliography; maps; indices*, X, 312 pp.

ajuns delegat la Sinodul IV Ecumenic de la Calcedon din 451 unde a protestat, la început, probabil influențat și de autoritățile imperiale, apărând vehement credința niceeană și hotărările de la Efes din 431 și argumentând că face aceasta pentru că el a fost botezat de către Sfântul Theotim de Tomis care l-a însărcinat să țină nealterată credința Sfinților Părinți de la Sinodul din Niceea din 325 și a celor adunați la Efes. Carosus alături de un alt arhimandrit din Constantinopol, Dorotheos, au fost foarte activi în disputele care s-au creat cu privire la dreapta credință. În Sesiunea a 4-a a Sinodului IV Ecumenic (17 octombrie) el a apărăt cu insistență credința niceeană și cea astabilită la Efes în 431, a inclinat puțin spre credința eutihiană, apoi a acceptat credința de la Chalcedon și a apărăt-o cu vigilență sacră.

Nu se știe în ce împrejurări Carosus din Scythia Minor, din cetatea Tomis, (în mod sigur botezat la Tomis) a ajuns arhimandrit la una din mănăstirile din Constantinopol. El a apoi ajuns delegat la Sinodul IV Ecumenic de la Calcedon din 451 unde a protestat, apărând vehement credința niceeană și hotărările de la Efes din 431 și argumentând că face aceasta pentru că el a fost botezat de către Sfântul Theotim de Tomis care l-a însărcinat să țină nealterată credința Sfinților Părinți de la Sinodul din Niceea din 325 și a celor adunați la Efes¹.

Deși a fost botezat la Tomis și venea din Schytia Minor a păstrat până atunci credința ortodoxă proferată de sinoadele ecumenice de până atunci și nu a fost atins de conceptele theopaschite ale călugărilor sciți aşa cum s-a încercat să se sugereze în anumite lucrări².

În cadrul ședințelor Sinodului IV Ecumenic de la Calcedon, Carosus alături de un alt arhimandrit din Constantinopol, Dorotheos a fost foarte activ în disputele care s-au creat cu privire la dreapta credință.

În Sesiunea a 4-a a Sinodului IV Ecumenic (octombrie 17), s-au prezentat și au fost admiși la discuții 18 anti-eutychieni, preoți și arhimandriți

¹ Cf ACO II.; Labbe, *Concil. IV.* 530. Socr. *H. E.* VI. 12; Soz. *H. E.* VII. 26, VIII. 14; Tillem. *Mém. eccl.* XI. 190; Le Quien, *Or. Chist.* II. 1217; Cave, *Hist. Lit.* I. 288.

² Alois GRILLMEIER, Theresia HAINTHALER, *Christ in christian tradition: From the Council of Chalcedon (451). From the Council of Chakedon (451) to Gregory the Great (590-604)*, vol. II, part 2, translated by John Cawte & Pauline Allen, Mowbray, London, 1995, p. 326, n. 39. „According to Trifolius the Scythian formula was not to be found in the four Councils”, însă în nota următoare, 40, se face următorul comentariu dubitativ la început: „the Council of Chalcedon condemned this formula when it was presented by the monks Dorotheus and Carosus. Trifolius claimed that the reference by the monks to the Tomus ad Armenios of Patriarch Proclus was invalid, because the theopaschite formula was certainly introduced as a forgery”. În realitate, analizând actele Sinodului IV Ecumenic, nu se găsește nicăieri vreo referință a lui Carosus la formula *theopaschită*.

conduși de către Faustus. Ei au fost cercetați cu privire la cererea pe care au adresat-o împăratului Marcian, în perioada presinodală, de către arhimandritul Carosus și alții care la vremea aceea erau de partea lui Eutychie, și el arhimandrit într-o mănăstire (*martirium*) de lângă Constantinopol. La începutul acestor dispute, Faustus a răspuns că dintre toți acești petiționari doar Carosus și Dorotheos erau cu adevărat arhimandriți³, ceilalți din această grupare, care se autointitulau aşa, erau doar călugări care viețuiau în martirii sau nu erau recunoscuți de către autorități sub această calitate. Trimisii imperiale au hotărât atunci ca arhimandritul Carosus și ceilalți să fie citați în fața curții imperiale. Douăzeci dintre ei s-au prezentat atunci în fața autorităților politice și cererea lor a fost citită. Petiția aceasta era un apel fierbinte adresat împăratului Theodosie II pentru a preveni izbucnirea unei schisme, de a convoca un sinod, și în același timp de a interzice expulzarea oricărei persoane din biserică, din mănăstire sau martiriile unde se află fiecare⁴.

³ ACO II, 1; *Les moines des Constantinople depuis la fondation de la ville jusqu'à la mort de Photius (330-398)* par L'Abbe Marin, Paris: Victor Lecoffre, 1897, p. 196, arată că din cei 28 de protestatari, în afară de Carosus și Dorotheos se mai adaugă unul Maxim care era cu adevărat arhimandrit, pe când ceilalți au usurpat titlul de arhimandriți. Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 153 unde arată atestarea lui Faustus că dintre toți petiționarii către împăratul Marcian doar Carosus și Dorotheos erau arhimandriți pe când ceilalți erau doar călugări, precum Helpidius care era custodele martirilui Sfântului Procopie (4 asemenea lăcașuri în Constantinopol), Eutychie era custode la martirul Celerin și nu avea o mănăstire, Theodor era de asemenea custodele unui martiriu fără să fie numit, nici martirul lui Moise nu era cunoscut cu numele, Maximus era arhimandrit și profesor al lui Eutychie, Gerontius și Nemesianus nici lor nu li se cunosc capelele martirilor unde rezidau, de asemenea nici lui Theophilus și Thomas. Leontius era un fost deținător de urși, Hypses era custodele unei capele a unui martiriu și avea pe lângă el două-trei persoane la Xylocircus, Callinicus avea sub custodia sa zece persoane tot la martirilul de la Xylocircus, Paul Bitinianul locuia, de asemenea, la capela unui martiriu, Gaudentius era custode la capela martirului Sfântului Filip, pe partea vestică a Bosforului iar lui Eugnomonius nu i se cunoaște martirul unde rezida.

⁴ ACO II, 2; cf. August Friedrich GFRÖRER, *Allgemeine Kirchengeschichte*, vol. 2, part. 1, p. 517, unde se arată, potrivit documentelor sinodale, că cei doi arhimandriți au înaintat o cerere scrisă care după citire a fost încuviațată de autoritățile imperiale: „Zwei der Aebte, Carosus und Dorotheus, übergaben eine Schrift, deren Verlesung die kaiserlichen Beamten bewilligten. Sie enthielt die Bitte, daß Dioskor und alle Bischöfe seiner Parthei wieder Sitz und Stimme auf dem Concil erhalten...”. A se vedea și comentariile la, Alois Grillmeier, Theresia Hainthaler, Pauline Allen, *Christ in Christian tradition: From the Council of Chalcedon (451)*, 1995, p. 326; cf. Henry WACE, William COLEMAN PIERCY (eds), *Dictionary of Christian Biography and Literature to the End of the Sixth Century*, cap. Eutyches (4) and Eutychianism, p. 6. De asemenea a se vedea comentariile la Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 120: „Since the supporters of Eutyches claimed that the emperor had told them that he would himself attend to their case (83), and the chairman informed the council that the emperor wished them to be given time for reflection (113)”.

Într-un al doilea document, arhimandriții și călugării, care în această fază inițială erau, oarecum, de partea lui Eutihie, își cereau iertare că nu au știut mai înainte de hotărârea și interdicția imperială. În răspunsul său către arhimandriți și călugări, împăratul i-a asigurat că la viitorul sinod ecumenic credința niceeană va fi restabilită și respectată și că: „nimic altceva nu va fi hotărât în afară de aceasta”. Adresarea lor arăta, printre altele, că și condamnarea lui Dioscor⁵ era nepotrivită cu promisiunea imperială; în consecință el și episcopii săi ar trebui, prin urmare, să fie chemați la sinod pentru ca prezenta schismă să fie înlăturată. În același timp se arăta că dacă nu se va ține cont de cererile lor, arhimandriții și călugării, nu vor mai avea comuniune cu persoanele care se opuneau credinței celor 318 Sfinți Părinți de la Niceea. Pentru a dovedi ortodoxia lor, călugării și arhimandriții în cauză au adăugat semnăturile lor Crezului de la Niceea și canoanelor de la Sinodul de la Efes care confirmau aceasta.

În aceste circumstanțe, de presuire monahală, Aetius⁶, arhidiacon în Constantinopol, în numele autorităților imperiale și ecclesiale din

⁵ PLRE II, p. 598 Ioannes 19 este vorba și de Carosus și Dorotheos care ar fi încercat să-l determine pe Dioscor să accepte sinodul/poate și pe Carosus și Dorotheos.

⁶ Aetius era arhidiacon și *primicerius* (senior-notar. A se vedea P. A. KAZDAN, *The Oxford Dictionary of Byzantium*, 1991 vol. I, New York: Oxford University Press, p. 1719) în Constantinopol, el este cel care a fost însărcinat de autoritățile imperiale cu interrogatoriul lui Carosus cf. ACO II, cf. *The acts of the Council of Chalcedon* (traduits, introduits et annotés par Richard Price et Michael Gaddis), *Sessions II-X; Session on Carosus and Dorotheus; Session on Photius and Eustathius; Session on Domnus*, X, 312 pp. la nota 258. Potrivit acelorași autori, la p. 77, se arată, de asemenea, agresivitatea lui Aetius în interrogatoriul făcut lui Carosus și Dorotheos: „he aggressively questioned Carosus and Dorotheus in Session IV, and throughout the Council took initiative in representing Anatoliu's point of view”. A se vedea comentariile cu privire la interrogatoriul lui Aetius contra lui Carosus și Dorotheos în Henry WACE, William COLEMAN PIERCY, *Dictionary of Christian Biography and Literature to the End of the Sixth Century*, cap. Eutyches (4) and Eutychianism, p. 6; Cf Philip SCHAFF, *Leo the Great, Gregory the Great*, 2004, pp. 145-146 unde se arată că papa Leon cel Mare i-a adresat lui Aetius Ep. 153 și Ep. 147 (cf. Philip SCHAFF, *Leo the Great, Gregory the Great*, pp. 174-175, de asemenea, ambele fără text în această ediție germană). În Ep. 113 către Julian episcop de Cos, papa Leon se plângă de depunerea lui Aetius din treapta de arhidiacон sub pretenția falsă de promovare și arată că în locul lui a fost ales Andrei care, după părerea papei Leon, s-ar fi însoțit mai înainte cu ereticii. Aetius, cf. papei Leon în Ep. 111, 2 ar fi fost „promovat”, în urma evenimentelor ulterioare sinodului, de patriarhul Anatolius, la demnitatea de *coemeterio deputatis* într-o locație din afara cetății cf. Philip SCHAFF, *Leo the Great, Gregory the Great*, n. 476. După intervenția papei Leon, se pare, că arhidiacoul Aetius ar fi fost reabilitat cf. DHGE I, 668-669. În această privință a se vedea și comentariile la Louis ELLIES DU PIN, *A New History of Ecclesiastical Writers*, vol. 3-4, p. 110 și comentariile la Ep. 112 către Pulcheria augusta, Ep. 113 din 11 martie 543 către Julian de Cos și Ep. 114 către toți episcopii adunați în Sinodul de la Calcedon. În privința lui Aetius, arhidiacon din Constantinopol, a nu se confunda cu Aetius – *comes domesticorum et sacrorum stabulorum* din aceeași perioadă (cf. PLRE II, 29-30) sau cu Aetius, episcop al cetății Ponia din Hellespont care a semnat hotărârile sinodului de la Calcedon cu nr. 106 cf. Richard Price și Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 337.

Constantinopol, le reamintea acestor petiționari că: „*disciplina bisericească cere călugărilor să accepte instrucțiuni în materie de credință de la episcopii lor*”. În numele sinodului arhidiaconul Aetius i-a întrebat: „*Sunteți de acord cu hotărârile sinodului sau nu? Eu respect Crezul de la Niceea, a răspus Carosus, condamnă-mă pentru aceasta și trimite-mă în exil...dacă Eutyhie de asemenea nu crede ceea ce Biserica ortodoxă crede, să fie anathema*⁷”. A adăugat Carosus foarte sentențios și cu oarecare discernământ asupra lui Eutihie. S-a hotărât apoi să fie citit apelul lui Faustus și altor arhimandriți anti-euthyieni către împăratul Marcian. În acel moment arhimandritul Dorotheos a încercat să demonstreze ortodoxia lui Eutihie. Trimișii imperiali au adăugat: „*Eutyhie învață că trupul Mântuitorului nu este de aceeași substanță ca a noastră. Ce spui despre aceasta?*”. În aceste circumstanțe Dorotheos a refuzat un răspuns direct, citând în schimb din Crezul constantinopolitan: „*Și S-a intrupat din Sfânta Fecioară Maria și S-a făcut om*”, interpretând aceasta în sens anti-nestorian, evitând să folosească limbajul folosit de papa Leon în tomosul său de credință. Trimișii imperiali erau acum pe punctul să treacă la judecarea lor când arhimandriții și călugării euthyieni au susținut că: „*împăratul le-a promis lor prilejul de a dezbatе credințа profesată de ei cu oponenții lor în prezența sa*”.

În cadrul disputelor din cadrul Sinodului IV de la Calcedon, Carosus a fost sarea și piperul acestor dispute și a angajat atenția tuturor de la autoritățile sinodului, până la patriarh și autoritățile imperiale. Discuțiile angajate de

⁷ ACO II, 2; De asemenea, potrivit referințelor și din *Corpus Christianorum: Series Latina*, vol. 85, pp. 300-301, arhimandritul Carosus ar fi acceptat la sfârșitul disputelor chalcedoniene condamnarea lui Eutihie: „*Carosus: in quarto secretario synodi Chalcedonensis ad finem requisiti sunt a iudicibus Carosus et Dorotheus archimandritae taliter ... Talia dicentes supra scripti archimadritae acceperunt damnationem cum Eutychete*”. Într-adevăr între semnaturile finale ale Sinodului de la Calcedon pentru condamnarea lui Eutihie din anul 552 pe lista lui Anatolius, arhiepiscop de Constantinopol, care semnează primul din 52 de semnatari, la nr. 49 apare și numele lui Carosus sub însemnarea: „*Carosus, presbiter și arhimandrit. Am semnat depunerea lui Eutihie*” cf. și Richard Price et Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 228, fără a arăta mănăstirea în care rezida Carosus, în schimb numele lui Dorotheos nu apare printre semnatarii condamnării lui Eutihie. De asemenea potrivit analizelor lui Louis Ellies DU PIN, *A New History of Ecclesiastical Writers*, vol. 3-4, p. 110 se arată că din Epistola către Juvenal de Ierusalim a papei Leon ar reieși că: „*arhimandritul Carosus profesează acum (anul 554) credința ortodoxă alături de alții care au revenit la credința ortodoxă și au părăsit prostia minții lor*” (cf și Philip SCHAFF, *Leo the Great, Gregory the Great*, Ep. 139 din 14 sept. 554 către Juvenal de Ierusalim, p. 170) dar ar fi pe varianta chalcedoniană profesată de arhiepiscopul de Constantinopol, Anatolius. Se observă din răspunsul lui Carosus și atitudinea fermă față de mărturisirea lui Eutihie.

el și dezbatările sale au fost înregistrate și consemnate de autoritățile trimise la sinod⁸. La început Veronianus, *magistrianus* a citit în fața sinodalilor, cerea arhimandriților către împăratul Marcian: „*Către Preapiosul și iubitorul de Hristos împărat Marcian, noul Constantin din partea lui Carosus, Dorotheos, Helpidius, Photinius, Eutychius, Theodor, Moise, Maximus, Gerontius, Nemesianus, Theophilus, Thomas, Leontius, Hypses, Callinicus, Paul, Gaudentius, Eugnomonius și alți preasmeriți arhimandriți și toți apropiatai lor în Hristos ca și ceilalți clerici și monahi și laici*”.

La începutul disputelor sinodale, când problemele dogmatice nu erau definitivate și pluteau în aer, Carous a fost foarte categoric și sentențios în afirmațiile sale, răspunzând prompt și categoric la întrebările puse de autorități: „*Eu recunosc crezul celor 318 Sfinți Părinți de la Niceea, în care am fost botezat, de vreme ce eu nu recunosc nici un alt crez. Ei sunt episcopi, ei au puterea să excomunice și să depună și, dacă ei vor ceva, ei au puterea aceasta. Dar eu nu recunosc nici un alt crez în afară de acesta. Atunci când Sfântul Thimotei m-a botezat la Tomis, mi-a spus să nu cred în nimic altceva*⁹”. De asemenea și

⁸ Ed. SCHWARTZ, ACO II, 1.3, pp. 22-30, München, 1933, suggests that the patriarchal offices in Constantinople would have kept the records of the session on Carosus and Dorotheus, while the action on Photius and Eustathius might have been preserved by the church in Berytus. Both texts would have been of general interest for their frequent citations of canonical law, and indeed they first appear in a collection of canons dating from the early seventh century. Asupra problematicii a se vedea și comentariile la Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 81, nota 278.

⁹ ACO II, 6, p. 31; Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 159, nota 93. Acest episcop de Tomis, Thimotei, din Scythia Minor este atestat la primul Sinod de la Efes I din 431 (I. 945.173) și a semnat actele sinodului ca al 170-lea semnatar. El a semnat cele „12 anatematism” ale Sfântului Chiril al Alexandriei, precum și ședința de condamnare a lui Nestorie. Unele dintre manuscrise îi redau numele de Theotimus ceea ce ar părea a fi o confuzie (cf. Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 159, nota 63) aşa cum este redat și indexul lui Ed. Schwartz (ACO 2.6 p. 31). În realitate a fost și un Theotimus II la Tomis care a devenit episcop de Tomis după Sinodul IV Ecumenic în anul 458 în timpul împăratului Leon (457-474). Nu este exclus ca arhimandritul Carosus să fi fost botezat și de Theotim I la începutul sec. V, dacă acest arhimandrit avea vîrstă atunci de cel puțin 60-70 de ani. Aserțunea pe care o face Carosus cu privire la sfîntenia ierarhului care l-a botezat poate fi o trimitere la Theotim I care este cinstit ca sfânt pe 20 aprilie. În timpul Sinodului IV Ecumenic era episcop la Tomis, Alexandru care din cauza hunilor n-a putut participa la sinod dar a semnat mai târziu actele sinodului. Cf ACO I, 555, 7, Episcopul Alexandru de Tomis a participat și la sinodul local din 13 aprilie 449, din Constantinopol, și a semnat condamnarea lui Eutihie cu nr. 7, fiind urmat de Marinianus de Synanda (Phrygia Salutaris), din 35 de semnatari. (*Alexandru reverendissimus episcopus Tomitanorum civitatis provinciae Schythiae*). În schimb, Alexandru nu a luat parte la Sinodul tâlhăresc de la Efes din 449. A se vedea și Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 229, cu privire la semnatarii sinodului

călugărul Helpidius a adăugat: „*Și eu, de asemenea, cred în acord cu cei 318 Sfinți Părinți de la Niceea și cu cei de la Efes care l-au judecat pe Nestorius și respect hotărârile sfintilor Părinți¹⁰*”. La fel au răspuns și ceilalți monahi: „*Și noi credem la fel!*”. Mai departe Aetius s-a îndreptat către ei și i-a întrebat: „*Binevoiesc sfintile voastre să țină aceste hotărâri ale întregului sinod, și să-l anatematizeze pe Nestorius și pe Eutihie ca eretici sau nu¹¹?*”. Preacuviosul monah Carosus a răspuns: „*De ce ar trebui eu să-l anatematizez pe Nestorie, eu deja l-am anatematizat și l-am condamnat pe el o dată, de două ori și a treia oară și chiar mai adesea încă¹²?*”. Mai departe Aetius l-a întrebat pe Carosus: „*Atunci tu îl anatematizezi și pe Eutihie așa cum a făcut sfântul sinod sau nu?*”. Carosus cu îndrăzneală și exigență i-a replicat agentului imperial și sinodal: „*Nu știi ce spune Scriptura? Nu judeca ca să nu fii judecat!*” (Matei 7, 1), și a continuat arhimandritul din Scythia: „*episcopii sunt încă în discuții, de ce vorbești atunci în acest fel¹³?*”. Foarte agresiv însă și fără să aibă hotărâri definitive, Aetius, arhidiaconul l-a întrebat din nou: „*Răspunde la întrebarea care ți s-a pus de către sfântul sinod prin mine: te supui sfântului sinod sau nu?*”. Carosus preacuviosul monah a zis: „*Eu însuși, precum am zis, eu cred în hotărârea celor 318 Sfinți Părinți de la Niceea, în care am fost botezat. Dacă tu-mi spui mie altceva, eu nu recunosc aceasta. Voi aveți puterea, voi sunteți episcopi. Dorești să mă trimiți în exil? Dorești să mă scoți din rang? Orice vrei de la mine eu accept. Sfântul Apostol spune: «Dacă un înger din ceruri ți-ar mărturisi tie o evanghelie contrară decât*

local din Constantinopol din 449. În documentele respective (ed. gr.), ACO t.II, 1, 1, p. 148, episcopul tomitan apare sub denumirea de: Αλεξάνδρου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τομέον πόλεως ἐπαρχίας Σκυθίας: Alexandru, preacucernicul episcop al cetății Tomis din Eparhia Scythia. În vers. lat. 97L, ACO, t.II, 2.1, p. 56: *Alexandro Tomeno provinciae Schythiae* (Alexandru de Tomis din provincia Scythia), Alexandru a semnat și hotărârile Sinodului al IV-lea Ecumenic de la Calcedon cf ACO, t.II, 3.2, p. 78 cu nr. 183 (se pare, după sinod, ca și alții care au semnat ulterior, precum nr. 8, 15, 182) din 308 de semnatari.

¹⁰ ACO, II, 4; Gaddys, p. 159. De remarcat faptul, în acest caz de dialog și de acuzație din partea lui Aetius, că acesta este concentrat să țină la distanță, în argumentarea lui Carosus, hotărârea Sinodului de la Efes din 431, concretizată prin can. 7 și prin care se interzicea folosirea oricărui alt crez în afară de cel de la primul Sinod ecumenic de la Niceea, din 325, text care face referire, în mod expres, la modul primirii celor convertiți și reînstorii la credință. În acest fel argumentarea lui Carosus îl punea pe agentul sinodului, Aetius, într-o încurcătură foarte mare. A se vedea și referirea la Timotei de Tomis care după botezul său, l-a îndrumat pe Carosus, în mod expres, spre ținerea hotărârilor și canoanelor primului Sinod Ecumenic cf. Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 159, n. 93. Timotei de Tomis este atestat și la Sinodul I de la Efes din 431 cf ACO I. 945.173.

¹¹ ACO, II, 4; Gaddys, p. 160.

¹² ACO, II, 4; Gaddys, p. 160.

¹³ ACO, II, 4; Gaddys, p. 160.

ceea ce ai primit, să fie *anathema¹⁴!»*. Foarte interesantă este aserțiunea pe care o face Carosus cu privire la mărturisirea lui Eutihie din propoziția de răspuns pe care, Carosus a replicat-o energetic și direct agentului imperial și sinodal, Aetius: „*Ce pot eu să fac? Dacă Eutihie nu mărturisește ceea ce toată biserica ortodoxă mărturisește, să fie anathema!*¹⁵”. În aceste circumstanțe istorice a luat sfârșit ședința IV a Sinodului de la Calcedon din 17 octombrie 451.

Pe data de 20 octombrie ședințele Sinodului s-au deschis din nou, Alexandru¹⁶, preot și periodeut, însărcinat al sinodului care a fost trimis să-l vadă pe împărat, și a afirmat în fața sinodalilor că el și decurionul Ioan au fost mandatați de împărat să aducă la cunoștința călugărilor protestatari că el, împăratul se consideră pe sine însuși capabil să decidă problemele aflate în dispută, conform majorității sinodalilor, și a mai adăugat că nu ar fi convenit anterior cu călugării protestatari la o eventuală dispută între părți în cadrul sinodului, „*Acum eu vă însărcinez pe voi*”, a continuat împăratul: „*să participați la sinod și să învățați de la ei ceea ce încă nu ați știut încă. Ceea ce va hotărî sinodul ecumenic, aceea voi urma și eu, în aceasta îmi voi găsi pacea, și aceasta voi crede!*¹⁷”. Limbajul imperial a fost salutat cu aclamații zgomotoase. Călugărilor și arhimandriților eutihieni li s-au garantat 30 de zile de chibzuială, după care, fără prezentația lor la judecată, ar trebui să rămână lipsiți de rangurile și de slujirile lor bisericești. Din corespondența papei Leon, respectiv epistolele 136, 141, 142 ar reieși că arhimandriții Carosus și Dorotheos ar fi persistat în păreriile lor și ar fi fost izgoniți de împăratul Marcian din mănăstirile lor¹⁸.

¹⁴ ACO II, 4; Cu referire la textul biblic de la *Galateni 1*, 8-9; Gaddys, p. 160 cu alte comentarii.

¹⁵ ACO II, 4; De remarcat faptul cu privire la această aserțiune a lui Carosus unde arată că la prima sesiune de discuții (ACO I, 168), el ca și Dioscor au insistat că cerința în acest caz era credința niceeană și nu ortodoxia credinței lui Eutihie. Carosus arăta, în același timp, că hotărările sinodului erau în desfășurare și nu se definitivaseră. De remarcat că în urma discuțiilor finale Carosus a semnat condamnarea lui Eutihie cf. CPL, 448, nr. 49: „*Carosus presbyter and archimandrite, I have signed the deposition of Eutyches*”. Cf și Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 228, cu alte comentarii asupra celorlalți semnatari.

¹⁶ ACO IV, 105; Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, pp. 165-167.

¹⁷ Cf ACO II. Declarația imperială este foarte clară și demonstrează foarte lămuritor atitudinea foarte echilibrată a împăraților bizantini în problemele de dogmă a sinoadelor ecumenice și neamestecul lor în probleme de învățătură a Bisericii, înălăturând orice tendință de așa-zisă „*teologie politică*” în Bizanț afirmată de anumiți autori occidentali sau chiar români, precum Ov. PANAITI, *Teologie politică în Bizanț*, Alba Iulia, 2016.

¹⁸ Epp. 136, 141, 142 ar fi mai degrabă o dorință a papei pentru această atitudine. În ediția lui Philip Schaff din 2004 lipsește textul epistolei 136 către Marcian augustul ca și conținutul

În ședința a V-a a Sinodului de la Calcedon din 22 octombrie 451 mărturisirea de credință a sinodului a fost recitată și primită de către sinodali printr-o strigare unanimă: „*Aceasta este credința Sfinților Părinți, aceasta este credința Sfinților Apostolilor. Noi toți consumțim la aceasta. Noi toți credem aceasta!*¹⁹”. Hotărârea a fost semnată apoi de mitropoliți și arhiepiscopi participanți la sinod precum și de trimișii imperiali.

De remarcat în cadrul acestor discuții sinodale ecumenice preocuparea autorităților religioase și politice din răsărit de a pune capăt disensiunilor create de călugării constantinopolitani sau din alte locuri ale Imperiului Roman. În acest sens autoritățile au emis câteva canoane printre care cel mai lămурitor este canonul 5 prin care se hotără, în mod concludent, în acest sens, că: „*orice preot sau diacon care-și disprețuiește episcopul său și se îndepărtează de el și alege alt altar de slujire dacă după ce a fost somat de episcopul său, el persistă în mândria lui, el trebuie să fie depus din treapta lui și să fie lipsit de orice nădejde de a fi restabilit în slujirea sa*²⁰” De menționat faptul că vechile epitome menționează trei avertismente iar canonul în sine menționează numai două. Epitomele, se pare, că urmează canonul apostolic nr. 31 și, de menționat, în același timp, că Aristenus în comentariile sale la acest canon nu menționează această discrepanță de text. Unii autori urmând textul ședințelor Sinodului IV Ecumenic arată că acest canon împreună cu altele precedente au fost citate și discutate în cadrul Ședinței a IV-a a sinodului în conexiune cu cele spuse de Carosus și Dorotheos și cu atitudinea lor în cadrul acestui sinod alături de ceilalți călugări care li s-au alăturat lor. De asemenea sinodul a emis și o altă

Ep. 141 către Julian episcop de Cos ca și textul epistolei 142 către Marcian augustul din 455 cu privire la tulburările din timpul Sfintelor Paști din acel an. În realitate împăratul Marcian a luat această hotărâre de mutare a lui Carosus și Dorotheos din mănăstirile lor mult mai târziu, în 455 deși Carosus îl condamnase pe Eutihie și aderase la timp la măsurile Sinodului Ecumenic de la Calcedon; cf. și Julia HILLNER, *Prison, Punishment and Penance in Late Antiquity*, Cambridge University Press, 2015, p. 319, unde se arată de asemenea că împăratul Marcian în 455 i-ar fi mutat pe Carosus și Dorotheos din mănăstirile lor din Constantinopol în mănăstiri care erau favorabile Chalcedonului ca să nu mai fie cumva influențați de ceilalți eutihieni. Cf și Richard Price, Michael Gaddis, *The Acts of the Council of Chalcedon*, p. 52, unde se arată, de asemenea, că cei doi au rămas în mănăstirile lor până în 455. Alte referințe, în acest sens, găsim chiar la papa Leon Ep. 81 (ACO II, 4.90), Ep. 86 (ACO II, 4, 95), p. 318 unde se amintește de moartea lui Theodosie și atitudinea călugărilor neadormiți (akimiți) cf. și John RUFUS, *On the death of Theodosius 5*, CSCO, 7, (Script. Syr., 7, 23).

¹⁹ ACO II.1, Karl Joseph von HEFELE, Joseph HERGENRÖTER, *Histoire des conciles d'après les documents originaux*, volume 3, partie 2, Letouzey, 1910, p. 348.

²⁰ Cf *Corpus Juris Canonici*, Gratian's Decretum, Pars II. Causa XI., Quaest VIII. Can. V-VII.

sentință pentru condamnarea celor care nu vor să-l condamne pe Eutihie în cadrul sinodului. Sentința aceasta sună în felul următor: „*Ei trebuie să știe că, ei împreună cu ceilalți călugări care sunt cu ei, sunt deposedați de gradul lor și de toate demnitățile lor și de orice comuniune cu biserica în același timp ei încețează să mai fie la conducerea mănăstirilor lor; iar dacă ei încercă să se sustragă de la această ascultare, acest sfânt și mare sinod ecumenic decreează aceeași pedeapsă care li se va adăuga lor de către autoritatea din afară a statului, în conformitate cu canoanele dumnezeiești și sfinte ale Sfinților Părinți, sentința aceasta va fi dusă la îndeplinire împotriva celor aflați în contumacie*”²¹.

Acest canon arată că monahii și clericii care sunt într-o stare de rebeliune și neascultare față de autoritățile eclesiastice vor fi supuși nu numai puterii eclesiastice ci și puterii seculare mai ales atunci când puterea eclesiastică nu a fost destul de vigilentă să-i pună sub coerciție imediată în acord cu canonul 31 apostolic.

Summary: Carosus of Scythia Minor, archimandrite in Constantinople and a participant in the Fourth Ecumenical Council of Chalcedon – from the Nicene faith to the defense of Eutychius, to his condemnation and adherence to the decrees of the Council of 451

Information on Carosus, archimandrite of Constantinople, is that he likely originated from Scythia Minor (Tomis), and it is certain that he was baptized in the capital of Scythia Minor - Tomis, as he himself declared in the fourth meeting of Chalcedon, on 17 October 451, to the local bishop Theotim. He was delegated to take part in the Fourth Ecumenical Council of Chalcedon, in 451 AD where he first protested, probably also under the influence of imperial authorities, and vehemently defended the Nicene faith and the decrees of the Council of Ephesus (431 AD), explaining his attitude by the fact that he had been baptized by Saint Theotim of Tomis who had charged him with keeping unadulterated the faith of the Holy Fathers of the Councils of Nicea (325 AD) and Ephesus. Carosus and another archimandrite of Constantinopol, named Dorotheos, took very active part in the disputes concerning the correct confession of the faith. During the fourth session of the Fourth Ecumenical Council (October 17) he insistently defended the faith defined at Nicene and at Ephesus in 431, then slightly inclined towards the Eutychian doctrine and then he returned to the doctrine of Chalcedon which he defended with saintly zeal.

²¹ Cf *Corpus Juris Canonici*, Gratian's Decretum, Pars II. Causa XI., Quaest VIII. Can. V-VII.